

Ansøgning om forlængelse af Nationalt Forum for Forskningsdata Management (DM Forum)

DM LedelsesCAB

5. juli 2018

Til DEFF Styregruppe

Der søges tilskud på **3.333.333 kr.** til fortsættelse af DM Forum i perioden 1.1.2019 – 31.12.2019, med bibeholdelse af den eksisterende data management-organisation, herunder forlængelse af allerede indgåede aftaler med medlemmer, formand og operatør.

Det kan oplyses at DeiC søger bevilling til fortsat at dække sit hidtidige bidrag til sekretariatsbetjening, rejseudgifter mm. i 2019.

DEFF indsatsområde: Forskningsdata management

Overordnet beskrivelse

DM Forum blev med støtte fra DEFF og DeiC etableret i sommeren 2015, som det primære udførende led i *National strategi for forskningsdata management 2015-2018*. DM Forum har medlemmer fra alle danske universiteter samt fra Rigsarkivet og Det Kgl. Bibliotek. Der er etableret et tilsyn i form af DM LedelsesCAB som refererer til DEFF's styregruppe og DeiC's bestyrelse. Den Nationale eScience Komite og Teknisk Referencegruppe For Forskningsdata Management fungerer som støttfunktion og har sæde i LedelsesCAB'en. DTU fungerer som operatør for DM Forum og har indgået aftaler med medlemmerne og omkring frikøb af formanden.

DeiC leverer sekretariatsbistand til såvel DM Forum som DM LedelsesCAB, og herudover finansierer DeiC visse driftsudgifter, bl.a. til formandens rejseaktivitet mm.

I forbindelse med det igangværende strategiarbejde for hele e-infrastrukturuområdet, som så vidt det er oplyst også omfatter forskningsdata management, forventes en ny strategi og ny organisering af området etableret fra 2020. Med DM Forums planlagte ophør ultimo 2018 risikerer den koordinerende data management-indsats at gå i stå, på et tidspunkt hvor både DM Forums indsats, indsatsen på universiteterne og ikke mindst den globale Open Science-dagsorden i øvrigt er under intensivning. Det er DM LedelsesCAB's opfattelse at DM Forum fortsat kan og bør spille en væsentlig rolle i tiden frem mod iværksættelse af den nye strategi.

Det ansøgte beløb svarer til det hidtidige årlige beløb i strategiens levetid, fraregnet DM Forums forlængelse fra sommeren til udgangen af 2018, som bl.a. skyldtes formandsskiftet i 2017. DM Forum tænkes videreført efter samme retningslinjer, aktivitetsmodel (bilag 1) og tilskudsmodel (bilag 2) som i 2018. Det vil sige at

- medlemmerne afholder selv udgifterne til mødedeltagelse og -afholdelse
- der ydes fuld dækning af direkte udgifter til Train-the-Trainer aktiviteter på internationalt niveau
- der ydes tilskud til projektlignende aktiviteter efter samme retningslinjer som i DEFF-projekter i øvrigt
- formanden frikøbes på halv tid
- der ydes dækning til operatøren for udgifter til den løbende drift.

Budget

Anslået fordeling af midlerne:

Deltids frikøb af nøglepersoner til aktiviteter i henhold til aktivitets- og økonomimodel	2.625.000
Train-the-Trainer program (direkte omkostninger)	166.666
Driftsomkostninger (operatør)	166.667
Frikøb af formand (halv tid)	375.000

Strategisk kontekst

Selv om den hidtidige data management-strategi udløber med udgangen af 2018, indstilles strategiens hovedpunkter stadig at udgøre de overordnede retningslinjer for DM Forums indsats:

- fokus på tværgående videndeling, såvel mellem institutioner som mellem faggrupper
- tværgående projekter, hvor disse kan lette og kvalificere arbejdet
- tværgående infrastrukturer, hvor disse efterspørges og kan etableres på bæredygtig vis
- forskningsdata management initiativer skal bygge på international erfaring og samarbejde
- sammenhæng mellem aktiviteter på lokalt, nationalt og internationalt niveau.

De 6 indsatsområder i strategien anses også stadig for relevante, dog med en vis forskydning i forhold til i hvilken grad de allerede er blevet dækket i den hidtidige periode.

I den forbindelse må især data managements rolle i forhold til Open Science tages i betragtning, i og med at dette i stigende grad udgør den overordnede strategiske dagsorden såvel lokalt, nationalt som internationalt. Der vil fortsat være fokus på den lokale forankring og implementering af løsninger, men samtidig peger især processerne hen imod dannelsen af European Open Science Cloud (EOSC) på en styrkelse af det internationale engagement, med fokus på det operative, implementerende niveau – som allerede formuleret i strategien – men også på forstærket deltagelse i internationale aktiviteter af strategisk betydning.

På det operationelle niveau ser det ud til at publicering af forskningsdata efter FAIR principperne vil blive en hjørnesten i EOSC, og DM Forum vil derfor have meget stort fokus på FAIR i 2019, både kompetencer, services og værktøjer. I forhold til det strategiske internationale samarbejde, vil dette bygge videre på eksisterende initiativer som er under opstart, især i forbindelse med RDA, EUDAT CDI og NeIC.

Hovedindsatsen for DM Forum vil i 2019 bliver derfor i givet fald:

- Fortsat afholdelse af regelmæssige møder med henblik på videndeling og erfaringsudveksling på tværs af de deltagende institutioner, samt på identifikation og specifikation af fælles infrastrukturer og supportfunktioner, hvor de måtte være nødvendige
- Fortsat afholdelse af Train-the-Trainer arrangementer som udbydes til en bredere deltagerkreds blandt medlemsinstitutionerne
- Etablering af et antal nye projektlignende aktiviteter der bidrager til udbredelsen og understøttelsen af FAIR principper
- Forankring og bidrag til internationale partnerskaber og samarbejder
- Bidrage til national koordinering og strategi inden for EOSC, FAIR principperne og Open Science

Aktiviteter (projekter) og forventede resultater

Hovedparten af en eventuel bevilling vil blive brugt til tilskud til afvikling af 2-4 større aktiviteter, svarende til at der i 2018 er 4 sådanne aktiviteter i gang. Aktiviteterne forventes på forskellig vis at bidrage til etableringen af en FAIR praksis og publiceringen af flere data efter FAIR principperne. Det kan ske inden for flere af, men ikke nødvendigvis alle, disse indsatsområder:

- Organisering af forskningsprocesserne
- Data repositories, identifikatorer og metadata, bevaringsinfrastruktur og -services
- Kompetenceopbygning, fx inden for data stewardship
- FAIR publicering af allerede eksisterende data
- FAIR værktøjskasse.

Der vil blive tale om aktiviteter som DM Forums medlemmer selv formulerer og engagerer sig i, under hensyn til lokale institutionelle prioriteter og politikker. Forankringen i DM Forum sikrer dels den nationale koordinering, dels den strategiske bredde. DM Forum har allerede i 2018 en aktivitet, *FAIR på tværs*, som undersøger værktøjer til at gøre data mere FAIR. Det forventes at nogle af de eventuelle nye aktiviteter i 2019 vil bygge videre på resultaterne fra denne aktivitet.

I overensstemmelse med den skitserede strategiske ramme, kan aktiviteter godt rumme egentlig udvikling og etablering af fælles nationale services. Eller der kan være tale om videndeling og samarbejde om visse aspekter af services som udrulles lokalt. DM Forums formand og sekretariat deltager i dialog omkring etablering af aktiviteterne og fungerer under afviklingen som styregruppe. Den samlede aktivitetsportefølje vil blive forelagt DM LedelsesCAB til godkendelse, og DEFF's styregruppe og DeiC's bestyrelse til orientering.

Da de konkrete aktiviteter først vil blive formuleret efter en eventuel bevilling er givet, er det svært at formulere konkrete succeskriterier. Der vil dog skulle være taget nogle tydelige og målbare skridt imod etablering af FAIR data praksis, med en grad af national udbredelse.

Train-the-Trainer programmet

DM Forum afholder i 2018 4 arrangementer med internationale instruktører, og målet er i 2019 at kunne afholde 2-4 arrangementer. Arrangementer i Train-the-Trainer programmet er som regel 1-2 dages workshops som sigter på at kunne bibringe konkrete professionelle færdigheder. Arrangementerne udbydes bredt på DM Forums medlemsinstitutioner. Emnerne vælges efter input fra medlemmerne, og det vil ofte være en af medlemsinstitutionerne der står for den praktiske afvikling af arrangementet inden for områder hvor de har særlig viden, særlige kontakter, særlige behov el. lign.

Det internationale samarbejde

Særligt EU's strategiske fokus på Open Science, implementeringen i H2020-programmets Open Data Pilot og planerne og implementeringsprojekterne for European Open Science Cloud (EOSC) har nødvendiggjort et forstærket internationalt engagement omkring data management. Som udgangspunkt er Danmark relativt svagt repræsenteret på disse områder i europæisk sammenhæng. DM Forum kan ikke alene løfte denne opgave, men kan engagere sig i strategisk udvalgte partnerskaber og arbejde på at operationalisere disse på en måde som kan skabe værdi for danske forskere og medlemsinstitutionerne.

DM Forums internationale engagement kan i nogen grad bygge videre på bl.a. DeiC's internationale relationer:

- Research Data Alliance (RDA) hvor DeiC er Institutional Member: Her arbejdes der aktuelt på at søge EU om midler til en dansk node, med forankring i DM Forum.
- EUDAT CDI som DeiC er medlem af: Her er DeiC i øjeblikket ved at iværksætte en aktivitet til at evaluere B2-service infrastrukturen, og dette vil kalde på både teknisk og forskningsmæssig involvering af DM Forums medlemsinstitutioner og fx TekRef-gruppen. Både RDA og EUDAT kan samtidig tjene som veje til både viden og dansk involvering i EOSC.
- EOSC: DM Forum kan bidrage med viden om data management-problemstillinger, operationelle forhold og særlige udfordringer og muligheder, som kan være relevant for den nationale koordinering på det strategiske niveau. Der vil blive søgt etableret en task force som kan indgå i diskussioner og rådgivning i forbindelse med dansk involvering i EOSC og eventuelt andre strategiske initiativer.
- NelC: DM Forums formand og sekretariat deltager løbende i koordinerende møder med nordiske parter i NelC-regi. Det vil blive vurderet om dette samarbejde giver konkrete muligheder for at udvikle nye eller forbedrede tilbud til danske forskere.
- Der kan vise sig andre muligheder i universiteternes og bibliotekernes internationale netværk og partnerskaber som vil blive evalueret, under hensyntagen til de forhåndenværende resurser.
- DM Sekretariatet og muligvis på sigt også medlemmer fra DM Forum deltager i Knowledge Exchange-arbejde omkring Open Science.
- Formanden og sekretariatet prøver i vid udstrækning at uddelegere deltagelse i internationale begivenheder og initiativer til øvrige medlemmer i DM Forum.

Tidsplan

Hvis en bevilling bliver givet i løbet af august-september 2018, ser den overordnede tidsplan således ud:

- **September-oktober 2018:** Sonderende møder mellem formand/sekretariat og de enkelte medlemmer. Status og ønsker på de enkelte institutioner
- **November-december 2018:** Katalog over mulige emner for aktiviteter, diskussion og udvælgelse på DM Forums møde 6/12
- **Januar-februar 2019:** Udarbejdelse af aktivitetsbeskrivelser, herunder fastlæggelse af budgetter, ledere og deltagere i de enkelte aktiviteter. Fremlæggelse og godkendelse i DM LedelsesCAB
- **Februar 2019:** Bruttoliste over Train-the-Trainer forslag, udvælgelse og planlægning af første arrangementer
- **Marts 2019:** Aktiviteter påbegyndes
- **April-oktober 2019:** Train-the-Trainer arrangementer gennemføres
- **Oktober 2019:** Nedlukning/overdragelse planlægges, afhængig af ny e-infrastruktur strategi
- **November-december 2019:** Afslutning og afrapportering af aktiviteter, evt. nedlukning af DM Forum

Klaus Kvorning Hansen,
Formand for DM LedelsesCAB

Anders Conrad
Formand for DM Forum

Bilag 1

Aktivitetsmodel for DM Forum for 2018

1. Iværksættelse, styring og ophør

1. Aktiviteter iværksættes af DM Forum og referer til DM Forums formand. Formanden og sekretariatet - formandskabet - fungerer som styregruppe, med mindre andet er aftalt.
2. Aktiviteter iværksættes i henhold til en godkendt aktivitetsbeskrivelse. Tilskudsbeløb kan udbetales ved periodens udløb efter at aktiviteten har leveret sine aftalte must-have leverancer (se nedenfor).
3. I tilfælde hvor en aktivitet i væsentlig grad fraviger de aftalte leverancer og aktiviteter, herunder slet ikke leverer, kan formanden for DM Forum, efter at have inviteret aktivitetslederen til dialog, beslutte at tilbageholde dele af eller hele det aftalte tilskud og eventuelt helt afslutte aktiviteten.
4. I tilfælde af uenighed om hvorvidt en aktivitet har leveret sine aftalte leverancer, og hvor dette får konsekvenser for de udbetalte tilskud, forelægges sagen DM LedelsesCAB som træffer den endelige beslutning.

2. Organisering

1. Aktiviteterne organiseres efter agile principper, uden at dette dog betyder at aktiviteterne internt behøver at følge agile metoder. Det vil sige at der tildeles tilskudsmidler ud fra en nærmere defineret ramme for aktiviteten, men at aktiviteterne er selvorganiserende i forhold til udfyldelsen af rammerne, herunder udbetalingen af tilskudsmidler mellem de deltagende institutioner.
2. Rammerne for en aktivitet defineres i aktivitetsbeskrivelsen som indeholder et begrænset antal centrale elementer som tilsammen definerer aktiviteten, herunder angivelse af aktivitetsleder/ansvarlig institution (den aktivitetsansvarlige), deltagere i øvrigt, økonomisk ramme og forventede resultater i overskrifter. De forventede resultater inddeles i "must-have" og "nice-to-have" hvoraf nogle af must-have leverancerne defineres som milepæle som er udløsende for de aftalte tilskud. Den økonomiske ramme skal give mulighed for at opnå "must-have" resultaterne, og formandskabet følger op på at disse rent faktisk bliver leveret.
3. Det står de enkelte aktiviteter frit for at afgøre hvordan arbejdet bedst organiseres, herunder om det gennemføres i korte intense sprint-lignende forløb, eller breddes ud over længere tid. I tilfælde hvor aktiviteter løber over en længere periode, skal der alligevel præsteres løbende leverancer (se pkt. 3 a.).

3. Leverancer

1. En aktivitet skal oplyse til formandskabet i hvilken periode den er aktiv. I den aktive periode skal der regelmæssigt, fx månedligt, foreligge leverancer som - selvstændigt og isoleret - er værdiskabende for aktivitetens målgruppe. Disse centrale og målbare milepæls-leverancer fremgår af aktivitetsbeskrivelsen. Formen på en leverance defineres af aktiviteten selv og skal være relevant i forhold til den konkrete aktivitet og dennes målgruppe.
2. En aktivitet har ansvar for at kvalitetssikre brugbarheden af sine leverancer gennem en passende involvering af målgruppen (product owner-rollen i agil metode). Aktiviteterne kan af formandskabet blive bedt om nærmere at beskrive eller dokumentere denne kvalitetssikring.
3. Hvis en aftalt milepæls-leverance ikke bliver leveret rettidigt, påhviler det den aktivitetsansvarlige institution at informere formandskabet om dette. Det skal desuden oplyses hvornår leverancen vil foreligge, og om hvilke konsekvenser den manglende/forsinkede leverance får for aktivitetens gennemførelse.

4. Bemanding af aktiviteterne

1. DM Forums aktiviteter kan bemannes med kvalificeret personale fra de deltagende institutioner, herunder aktivitetsledere, uden at disse nødvendigvis selv behøver at sidde i Forum.
2. Det fremgår af aktivitetsbeskrivelsen hvilke personer fra hvilke institutioner som deltager. Hvis dette ændrer sig i løbet af aktivitetsperioden, er det aktivitetslederens ansvar at holde formandskabet informeret om dette.

5. Opfølgning, kommunikation og formidling

1. DM Forums aktiviteter er forankret i en forståelse af at vi arbejder sammen om at udmønte den nationale strategi. Alle aktiviteter skal derfor som minimum være parat til løbende på Forums møder at rapportere og demonstrere sine resultater og diskutere fremdrift, opståede muligheder og eventuelle problemer. Denne formidlingsforpligtelse gælder også ift. de eventuelle eksterne målgrupper eller fora, som DM Forum måtte beslutte er relevante for aktiviteterne, og kan omfatte webformidling og/eller deltagelse i arrangementer.
2. Herudover er det aktiviteterens ansvar at vurdere relevans og egnethed af resultaterne i forhold til en bredere offentligheds interesse. Dette kan resultere i fx. udarbejdelsen af artikler, konferenceindlæg, deltagelse i seminarer osv. Formidlingsomkostninger af denne art kan i rimeligt omfang udgøre en del af aktivitetsbudgettet.
3. Internt i de enkelte aktiviteter er det aktivitetslederens ansvar, dels at sikre den nødvendige opfølgning på de enkelte deltageres arbejde og leverancer, dels at sikre den interne kommunikation i aktiviteten, herunder at alle deltagerne løbende er velinformeret om hvad der konkret foregår i den pågældende aktivitet.

Bilag 2

Forslag til DeIC og DEFF om omlægning af DM Forum's økonomi og tilskudsordning

Baggrund

DM Forum's økonomi har vist sig at være kompliceret, såvel at forstå for DM Forummedlemmer m.fl. og vanskelig at administrere for DeIC sekretariatet. Samtidigt har det nationale samarbejde gennemgået en modning, der afstedkommer et behov for ændring af støttekategoriernes.

Økonomien har hidtil bestået af budgetter til fem adskilte støttekategorier, med varierende krav til medfinansiering. Størstedelen af DM Forums samlede økonomi har været uddelt i regi af tre støttekategorier/aktivitetstyper med krav om 50% medfinansiering fra institutionerne:

1. Aktiv deltagelse i forums stormøder og undervisningsprogrammer
2. Aktiv deltagelse i forums arbejdsgrupper (tværinstitutionelle aktiviteter)
3. Aktiv deltagelse i etablering og drift af institutionslokale støttefunktioner (lokale aktiviteter)

Derudover er der budget, uden krav om medfinansiering, til:

4. Train The Trainers (TtT) aktiviteter
5. Sekretariatsbetjening af DM Forum og DM CAB.

Således gennemføres nu en omlægning af den samlede økonomi i DM Forum jf. nedenfor, hvor de hidtidige støttekategorier gennemgås.

1 Aktiv deltagelse i forums stormøder og undervisningsprogrammer

Denne støttetype, der hidtil har godtgjort institutionernes deltagelse i DM Forums møder, afskaffes nu helt. Der syntes ikke længere at være behov for at støtte incitamentet for at deltage i koordineringen og vidensdelingen i regi af de nationale møder. Det er blevet vigtigere på nuværende tidspunkt at støtte institutionernes DM prioriteringer.

2 Aktiv deltagelse i forums arbejdsgrupper

En bevilling fra DM Forums budget af denne type bevilges fremover til én på forhånd kendt aktivitetsleder (projektleder fra én institution). Aktivitetslederen bliver ansvarlig for såvel aktiviteten som budgettet og for viderefordeling af budget til andre deltagende institutioner. Leverancer skal være konkrete og velbeskrevne ift. mål.

Aktiviteter iværksættes fremover i henhold til en godkendt aktivitetsbeskrivelse og følger en aftalt aktivitetsmodel, præsenteret på DM Forums møde 2018-01-26. Grundlæggende er der tale om de samme regler som i (alle andre) DEFF-projekter.

- De udvalgte nationale aktiviteter tildeles hver en aktivitetsleder fra én institution, der tildeles det fulde administrative og økonomiske ansvar.
- Lønudgifter kan tillægges 20% OH, og der kan søges om op til 60% DEFF-tilskud til disse.
- For projektledelse kan der dog søges om 100% DEFF-tilskud, men projektledelse kan i alt højst udgøre 20% af arbejdet.
- Timeprisen afhænger af de reelt involverede medarbejders løn. Jo dyrere medarbejdere, jo højere timepris og jo færre timer for pengene – og omvendt.
- Velargumenterede direkte omkostninger kan finansieres 100%.
- Aktiviteter skal være helt afsluttet senest 2018-12-31.
- Aktiviteter beskrives som aftalt på DM Forums møde 2018-01-26, dagsordenbilag "05_03 Beslutningsgrundlag (skabelon aktivitetsbeskrivelse)"
- Aktiviteter skal have mindst 3 deltagende institutioner blandt DM Forums 10 deltagende institutioner.

- I aktiviteter og tilbedte budgetter opereres ikke længere med en opdeling mellem bevaringsinstitutioner og universiteter.
- Institutionernes deltagelse i aktiviteter afregnes og godtgørelsen udbetales ved DM Forumperiodens udløb, efter at aktiviteten har leveret sine aftalte must-have leverancer.

Samlet set vil denne nye støttemodel betyde at formanden og sekretariatet har en mere aktiv rolle ift. at hjælpe med at nationale aktiviteter (projekter) bliver udviklet, veldefinerede, forankrede, medfinansierede og gennemført; og at der sikres en stabil fremdrift i kraft af at aktivitetslederne nu er fuldt finansierede.

3 Aktiv deltagelse i etablering og drift af institutionslokale støttefunktioner

Denne støttetype afskaffes, idet etableringen nu skønnes fremskreden, og den nationale støtte nu prioriteres flyttet til ovenstående tværinstitutionelle nationale aktiviteter.

4 Train The Trainers (TtT) aktiviteter

Denne støttetype har primært haft til hensigt at styrke kompetencen hos de personer fra institutionerne som har været engageret i etablering og drift af institutionslokale DM støttefunktioner.

Denne støtte vurderes fortsat at være relevant, og flere aktiviteter (workshops, kurser, fælles udredningsforløb etc.) planlægges i DM Forum. Budget bevilliges til kursusomkostning via én TtT aktivitetsleder for specifikke enkelt-events. Tilskud gives samlet til afholdelse af de respektive Train The Trainers aktiviteter, der faktureres til DeIC. Dette kan dække planlægningstimer og direkte omkostninger (oplægsholdere, kost og logi etc.).

5 Sekretariatsbetjening af DM Forum og DM CAB

Sekretariatsbetjening af DM Forum og DM CAB betales af DeIC og dækker sekretariatets lønmidler samt direkte omkostninger (rejser, diverse DM Forum fællesarrangementer, Formandens internationale forpligtigelse mv).

Denne støtte fastholdes uændret.

6 Konklusion

Den nye økonomimodel fremsendes til DM Forum, som del af mødematerialet til mødet den 26. januar 2018, til orientering og kommentering. Herefter forelægges den til endelig beslutning i DEFF's styregruppe og DeIC's bestyrelse, efter indstilling fra DM CAB.

På DM Forummødet den 26. januar 2018 vil DM Forum formanden forelægge de konklusioner vedrøren- de mulige nationale fællesaktiviteter, der kan drages fra den nationale besøgsrunde som DM formanden og sekretariatet netop har afsluttet. På den baggrund indstiller DM Forum til DM CAB hvilke aktiviteter der bør igangsættes.

Den nye økonomimodel vil efter godkendelse af DM CAB blive fremsendt til DEFF's styregruppe og DeIC's bestyrelse sammen med beskrivelser jf. ovenfor, for de aktiviteter der igangsættes.